

8-10/14/05
แนวโน้มนของสื่อการศึกษาสำหรับการศึกษานอกโรงเรียน
ในปี พุทธศักราช 2552

นายธงชัย เจียมมุก

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาโสตทัศนศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974-577-632-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016384

I 10308052

TRENDS OF EDUCATIONAL MEDIA FOR NONFORMAL EDUCATION
IN THE YEAR 2009

Mr. Tongchai Chiampuk

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Audio-Visual Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1990

ISBN 974-577-632-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์

แนวโน้มของสื่อการศึกษาสำหรับการศึกษานอกโรงเรียน
ในปี พุทธศักราช 2552

โดย

นายธงชัย เจียมพุก

ภาควิชา

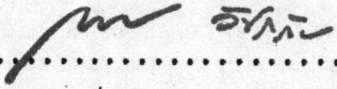
โสตทัศนศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ ดร.เชาวเลิศ เลิศชโลฬาร

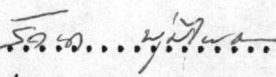

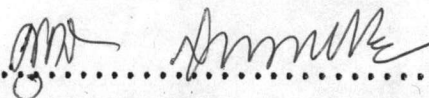
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

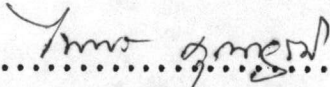
..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรราษฎร์)

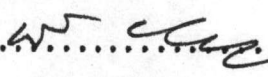
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.เชาวเลิศ เลิศชโลฬาร) และอาจารย์ที่ปรึกษา

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.รัตนา นุ่มไพศาล)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศุภร สุวรรณาศรัย)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพพร คุณาวุฒิ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ทวี นาคบุตร)

ธงชัย เจียมพุก : แนวโน้มของสื่อการศึกษาสำหรับการศึกษานอกโรงเรียนในปี
พุทธศักราช 2552 (TRENDS OF EDUCATIONAL MEDIA FOR NONFORMAL
EDUCATION IN THE YEAR 2009) : อ.ที่ปรึกษา อ.ดร.เชาวเลิศ เลิศชโลพาร
132 หน้า. ISBN 974-577-632-7

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวโน้มของสื่อการศึกษาสำหรับการศึกษานอกโรงเรียน ในปี พ.ศ.2552 โดยใช้วิธีการวิจัยแบบเทคนิคเดลฟายเก็บข้อมูล จำนวน 3 รอบ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาจากหน่วยงานของรัฐและองค์กรต่าง ๆ

ผลการวิจัยที่สำคัญสรุปได้ว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่ามีแนวโน้มดังต่อไปนี้

1. นโยบายการใช้สื่อการศึกษาสำหรับการศึกษานอกโรงเรียน คือ ให้ประชาชนได้รับการศึกษาอบรมและรับข่าวสารข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างต่อเนื่อง กระจายอำนาจในการบริหารและการจัดการเกี่ยวกับเรื่องสื่อศึกษาลงสู่ระดับภูมิภาคและระดับท้องถิ่นให้มากขึ้น ให้มีหน่วยงานรับผิดชอบเกี่ยวกับสื่อการศึกษาเป็นหน่วยงานของรัฐบาลและเอกชนมีการริเริ่มปรับปรุง พัฒนาหน่วยงานรับผิดชอบเกี่ยวกับสื่อการศึกษาในทุกระดับ
2. ลักษณะการใช้สื่อการศึกษาสำหรับการศึกษานอกโรงเรียน เป็นการให้บริการข่าวสารข้อมูลประจำวันเพื่อเพิ่มทักษะในการประกอบอาชีพ ใช้ประกอบการสอน การบรรยาย การฝึกอบรม ทั้งในระบบการสื่อสารสองทาง และการสื่อสารทางเดียว
3. ประเภทของสื่อการศึกษาสำหรับการศึกษานอกโรงเรียน จะเป็นการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ เพื่อการศึกษา สื่อโทรทัศน์ สื่อมวลชนเพื่อการศึกษา ศูนย์ข่าวสารข้อมูลเพื่อการศึกษา สื่อพินบ้าน สื่อบุคคล คอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา และดาวเทียมเพื่อการศึกษา
4. รูปแบบของการใช้สื่อการศึกษาสำหรับการศึกษานอกโรงเรียน จะเป็นการใช้สื่อทางไกล สื่อสำหรับประชาชนทั่วไป สื่อประสม สื่อสำหรับรายบุคคล สื่อสำหรับหลักสูตร สื่อสำหรับผู้เรียนกลุ่มย่อย และสื่อสำหรับผู้เรียนกลุ่มใหญ่
5. แหล่งงบประมาณในการจัดหาสื่อการศึกษาสำหรับการศึกษานอกโรงเรียน จะได้มาจากงบประมาณของรัฐบาลและเอกชน งบประมาณจะได้รับการจัดสรรไปสู่หน่วยงานทุกระดับ
6. ระบบการผลิต การบริการ การเก็บรักษาสื่อการศึกษาสำหรับการศึกษานอกโรงเรียน จะดำเนินในทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียน วิธีดำเนินการผลิตสื่อการศึกษาจะเป็นการผลิตสื่อต้นฉบับเพื่อเผยแพร่และผลิตสื่อตามความต้องการของหน่วยงาน การจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาจะเป็นการจัดรวมกันทั้งในและนอกระบบโรงเรียน ไม่แยกจากกัน

ภาควิชา โสตทัศนศึกษา
สาขาวิชา โสตทัศนศึกษา
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

TONGCHAI CHIAMPUK : TRENDS OF EDUCATIONAL MEDIA FOR NONFORMAL EDUCATION IN THE YEAR 2009. THESIS ADVISOR : CHAWALERT LERTCHALOLARN, Ph.D. 132 PP.

The purposes of this research were to study the future trends of the educational media in the year 2009. The Delphi Techniques was used to collected 3 rounds of data from 18 experts in education from government agencies.

The main research findings were as follows :

1. The policies in utilization of educational media for nonformal education would be to have general public continuously recieved education, training and information useful for life quality development, to increasingly decentralizes administration and management on educational media to regional and local level, to have both government and private agencies take responsibility for educational media, to initiate, improve and develop the agencies responsible for educational media at all levels.

2. The nature of utilization educational media for nonformal education would be to provide daily information, to increase occupational skills, to use in accompanying with teaching lectures and training in both one-way and two-way communications.

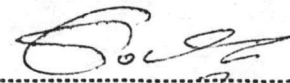
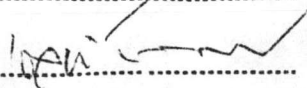
3. The types of utilization of educational media for nonformal education would be the utilization of educational printed materials, audio-visual materials, educational mass media materials, educational information materials centres, folk media, personal media, educational computers and educational sattelites.

4. The patterns of utilization educational media, for nonformal education would be distanc media, general public media, multi-media, individaulized media, curriculum media, small group media and large group media.

5. The budget resources in provision of educational media for nonformal education would come from government and private budgets, and the budgets would be allocated to all local, regional and central levels.

6. The systems for production, services and maintainance of educational media for nonformal education would be operated in all agencies at all levels, involving in provision of nonformal education. The procedures in production of educational media for nonformal education would be to produce original educational media for dissemination and to produce educational media as required by agencies at all levels and the establishment of educational media centres would not be entirely seperated.

ภาควิชา โสตทัศนศึกษา
 สาขาวิชา โสตทัศนศึกษา
 ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิสิต
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีด้วยความกรุณาช่วยเหลือจากอาจารย์
ดร.เชาวเลิศ เลิศชโลพาร ได้กรุณาแนะนำการจัดทำวิทยานิพนธ์ตั้งแต่เริ่มแรกจนเสร็จสมบูรณ์
ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์สุภร สุวรรณาศรัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ไพพร คุณาวุฒิ ศาสตราจารย์ ดร.รัตนา นุ่มไพศาล และอาจารย์ ดร.ทวี นาคบุตร
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาตรวจสอบ แนะนำการแก้ไขปัญหาและข้อบกพร่องต่าง ๆ

สุดท้ายผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านผู้เชี่ยวชาญ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ทุกท่าน
โดยเฉพาะ ดร.ไพฑูรย์ โปธิสาร คุณภูเบศร์ ถาวรและโดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาจารย์ ดร.วชิราพร
อัจฉริยโกศล ที่สนับสนุนผู้วิจัยตลอดมา ทำหน้าที่สุดที่ลิ้มเลียไม่ได้คือ คุณประคอง ละออกุล ผู้จัดการ
ให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ดังที่ปรากฏในขณะนี้

ธงชัย เจียมพุก

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ

บทที่

1	บทนำ	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
	ขอบเขตของการวิจัย	3
	ข้อตกลงเบื้องต้น	4
	คำจำกัดความของการวิจัย	4
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
2	วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง	6
	สื่อการศึกษา	6
	ความหมายของสื่อการศึกษา	6
	คุณค่าความสำคัญของสื่อการสอน	8
	ประเภทของสื่อการศึกษา	10
	การศึกษานอกโรงเรียน	13
	แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียน	13
	ความหมายของการศึกษานอกโรงเรียน	15
	สื่อการศึกษาสำหรับการศึกษานอกโรงเรียน	17
	ลักษณะของสื่อการศึกษาสำหรับการศึกษานอกโรงเรียน	19
	การวิจัยอนาคต เทคนิคเดลฟาย	21
	ความหมายของเทคนิคเดลฟาย	22

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ลักษณะของเทคนิคเดสฟาย	23
กระบวนการของเทคนิคเดสฟาย	24
ปัจจัยที่มีต่อประสิทธิภาพของเทคนิคเดสฟาย	25
ประเภทของการวิจัยที่ใช้เทคนิคเดสฟาย	27
ลักษณะเด่นและลักษณะด้อยของเทคนิคเดสฟาย	27
การศึกษานอกโรงเรียนในอนาคต	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
3 วิธีดำเนินการวิจัย	33
กลุ่มตัวอย่าง	33
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	34
การวิเคราะห์ข้อมูล	36
รายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูล	38
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	39
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	58
ผลการวิจัย	58
อภิปรายผล	62
ข้อเสนอแนะ	87
บรรณานุกรม	89
ภาคผนวก	99
ภาคผนวก ก. จดหมายขอความร่วมมือและแบบสอบถาม	100
ภาคผนวก ข. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	128
ประวัติผู้เขียน	132

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงการลดลงของความคลาดเคลื่อนของจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ	26
2	แสดงจำนวนผู้เชี่ยวชาญจำแนกตามหน่วยงาน	34
3	แสดงค่ามัธยฐานของข้อความในประเด็นนโยบายเกี่ยวกับสื่อการศึกษา สำหรับการศึกษานอกโรงเรียน เรียงตามลำดับสูงสุดไปหาต่ำสุด จำแนก ตามลักษณะนโยบายแต่ละตอน	40
4	แสดงค่ามัธยฐานของข้อความในประเด็นลักษณะการใช้สื่อการศึกษา สำหรับการศึกษานอกโรงเรียน เรียงตามลำดับสูงสุดไปหาต่ำสุด จำแนก ตามลักษณะการใช้ของสื่อการศึกษาแต่ละตอน	44
5	แสดงค่ามัธยฐานของข้อความในประเด็น ประเภทของสื่อการศึกษา สำหรับ การศึกษานอกโรงเรียน เรียงตามลำดับสูงสุดไปหาต่ำสุด	47
6	แสดงค่ามัธยฐานของข้อความในประเด็น รูปแบบของการใช้สื่อการศึกษา สำหรับการศึกษานอกโรงเรียน เรียงตามลำดับสูงสุดไปหาต่ำสุด	49
7	แสดงค่ามัธยฐานของข้อความในประเด็นงบประมาณในการจัดหาสื่อการศึกษา สำหรับการศึกษานอกโรงเรียน เรียงตามลำดับสูงสุดไปหาต่ำสุด จำแนก ตามลักษณะที่หน่วยงานเกี่ยวข้องกับงบประมาณแต่ละตอน	51
8	แสดงค่ามัธยฐานของข้อความในประเด็น ระบบการผลิต การบริการ และการเก็บรักษาสื่อการศึกษา สำหรับการศึกษานอกโรงเรียน เรียง ตามลำดับสูงสุดไปหาต่ำสุด จำแนกตามลักษณะหน่วยงาน และระบบการผลิต แต่ละตอน	54